

+

پی نوشت

۱. علیرضا ملاتی توانی. درآمدی بر روش پژوهش در تاریخ. چاپ سوم، تهران: نی، ۱۳۸۸، ص ۱۴۱-۱۴۴.
۲. رشید یاسمی. آئین نگارش تاریخ. چاپ اول، تهران: شرکت سهامی چاپ، ۱۳۱۶، ص ۲۰-۲۱.
۳. فاروق عمر فوزی. «ابن مقفع در آینه‌ی مورخان»، سیاست‌نامه، سال ششم، شماره بیست و سوم، ۱۴۰۱، ص ۲۷۳-۲۷۵.
۴. ابوالحسن مسعودی. مروج الذهب. ابوالقاسم پاینده، چاپ دوم، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۲۵۳۶، ج ۱، ص ۶۷۴.
۵. احمد بلاذری. فتوح البلدان. محمد توکل، چاپ اول، تهران: نقره ۱۳۳۷، ص ۳۷۷.
۶. شکل صحیح آن «اصطخر» است.
۷. علیرضا ملاتی توانی. درآمدی بر روش پژوهش در تاریخ. چاپ سوم، تهران: نی، ۱۳۸۸، ص ۱۶۰-۱۶۱.
۸. احمد بلاذری. فتوح البلدان. محمد توکل، چاپ اول، تهران: نقره، ۱۳۳۷، ص ۳۴۵-۳۴۶؛ ابوحنیفه دینوری. اخبار الطوال، محمود مهدوی دامغانی، چاپ هشتم، تهران: نی، ۱۳۹۰، ص ۱۴۲.
۹. ابوالحسن مسعودی، مروج الذهب، ابوالقاسم پاینده، چاپ دوم، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۲۵۳۶، ج ۱، ص ۲۷۲؛ ابوعلی مسکویه، تجارب الأمم، ابوالقاسم امامی، چاپ دوم، تهران: سروش، ۱۳۸۹، ج ۱، ص ۲۲۳-۲۲۷؛ احمد یعقوبی. تاریخ یعقوبی. محمد ابراهیم آیتی، چاپ یازدهم، تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۸۹، ج ۱، ص ۲۶۷؛ محمد طبری، تاریخ طبری، ابوالقاسم پاینده، چاپ نهم، تهران: اساطیر، ۱۳۹۰، ج ۲، ص ۷۰-۷۱.
۱۰. ابومنصور ثعالبی. تاریخ ثعالبی. محمد فضائی، چاپ اول، تهران: نقره، ۱۳۶۸، ص ۳۳۲؛ ابوعلی مسکویه، تجارب الأمم، ابوالقاسم امامی، چاپ دوم، تهران: سروش، ۱۳۸۹، ج ۱، ص ۱۳۷؛ محمد طبری، تاریخ طبری، ابوالقاسم پاینده، چاپ نهم، تهران: اساطیر، ۱۳۹۰، ج ۲، ص ۶۰۰.
۱۱. همان، ص ۷۰-۷۱.
۱۲. همان، ص ۲۸۸-۲۸۹.
۱۳. ابوبکر محمد نرشخی. تاریخ بخارا. مدرس رضوی، چاپ اول، تهران: توس، ۱۳۶۳، ص ۶۶.
۱۴. ابواسحق اصطخری. مسالک و ممالک. ایرج افشار، چاپ اول، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۴۰، ص ۱۰۶.
۱۵. همان، ص ۱۲۱.
۱۶. Choksy, 1987: 30.
۱۷. عبدالحسین زرین کوب. دو قرن سکوت. چاپ ششم، تهران: جاویدان، ۲۵۳۵، ص ۱۱۳.
۱۸. همان: ۱۲۳.
۱۹. همان، ص ۱۲۴.
۲۰. همان، ص ۱۱۲-۱۱۳.
۲۱. همان، ص ۱۲۵.
۲۲. همان، ص ۱۴۸.
۲۳. همان، ص ۱۳۱.
۲۴. همان، ص ۱۴۹.
۲۵. همان، ص ۲۲۸.
۲۶. ابوالحسن مسعودی، مروج الذهب، ابوالقاسم پاینده، چاپ دوم، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۲۵۳۶، ج ۱، ص ۴۲۱.
۲۷. محمد طبری، تاریخ طبری، ابوالقاسم پاینده، چاپ نهم، تهران: اساطیر، ۱۳۹۰، ج ۱، ص ۵۶۲۹.
۲۸. احمد یعقوبی. تاریخ یعقوبی. محمد ابراهیم آیتی، چاپ یازدهم، تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۸۹، ج ۲، ص ۴۸۹.
۲۹. عبدالحسین زرین کوب. دو قرن سکوت. چاپ ششم، تهران: جاویدان، ۲۵۳۵، ص ۱۱۳.
۳۰. همان، ص ۱۱۴.
۳۱. همان، ص ۸۳.
۳۲. همان، ص ۸۳.
۳۳. دانیل دنت. مالیات سرانه و تأثیر آن در گرایش به اسلام. محمد علی موحد، چاپ چهارم، تهران: خوارزمی، ۱۳۹۱، ص ۱۸۳-۱۹۰؛ جمشید چوکسی. سستیز و سازش. نادر میرسعیدی، چاپ هفتم، تهران: ققنوس، ۱۳۹۳، ص ۱۴۶.

عقدۀ حقارت جمعی جامعۀ دانشگاهی و روشنفکر پناه برده به ناسیونالیسم نیز مایه گذاشته است. به هر ترتیب، هر میزان که دخیل کردن این احساسات در شهرت کتاب و تهییج مخاطب ایرانی تأثیر داشته، به همان میزان اعتبار علمی آن را خدشه دار ساخته و در انحراف اذهان عمومی ایرانیان دربارهٔ رابطهٔ ایرانیان با اسلام و اعراب نقش داشته است.

+

منابع:

۱. اصطخری، ابواسحق. (۱۳۴۰). مسالک و ممالک، ایرج افشار، چاپ اول، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
۲. بلاذری، احمد. (۱۳۳۷). فتوح البلدان، محمد توکل، چاپ اول، تهران: نقره.
۳. ثعالبی، ابومنصور. (۱۳۶۸). تاریخ ثعالبی، محمد فضائی، چاپ اول، تهران: نقره.
۴. چوکسی، جمشید. (۱۳۹۳). سستیز و سازش، نادر میرسعیدی، چاپ هفتم، تهران: ققنوس.
۵. دنت، دانیل. (۱۳۹۱). مالیات سرانه و تأثیر آن در گرایش به اسلام، محمد علی موحد، چاپ چهارم، تهران: خوارزمی.
۶. دینوری، ابوحنیفه. (۱۳۹۰). اخبار الطوال، محمود مهدوی دامغانی، چاپ هشتم، تهران: نی.
۷. زرین کوب، عبدالحسین. (۲۵۳۵). دو قرن سکوت، چاپ ششم، تهران: جاویدان.
۸. طبری، محمد. (۱۳۹۰). تاریخ طبری، ابوالقاسم پاینده، چاپ نهم، تهران: اساطیر.
۹. فوزی، فاروق عمر. (۱۴۰۱). «ابن مقفع در آینه‌ی مورخان»، سیاست‌نامه، سال ششم، شماره بیست و سوم، صص ۲۶۷-۲۸۳.
۱۰. مسکویه، ابوعلی. (۱۳۸۹). تجارب الأمم، ابوالقاسم امامی، چاپ دوم، تهران: سروش.
۱۱. مسعودی، ابوالحسن. (۲۵۳۶). مروج الذهب، ابوالقاسم پاینده، چاپ دوم، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب.
۱۲. ملاتی توانی، علیرضا (۱۳۸۸). درآمدی بر روش پژوهش در تاریخ، چاپ سوم، تهران: نی.
۱۳. نرشخی، ابوبکر محمد. (۱۳۶۳). تاریخ بخارا، مدرس رضوی، چاپ اول، تهران: توس.
۱۴. یاسمی، رشید. (۱۳۱۶). آئین نگارش تاریخ، چاپ اول، تهران: شرکت سهامی چاپ.
۱۵. یعقوبی، احمد. (۱۳۸۹). تاریخ یعقوبی، محمد ابراهیم آیتی، چاپ یازدهم، تهران: علمی و فرهنگی.
16. Choksy, J. K. (1987) "Zoroastrians in Muslim Iran", *Iranian Studies*, Vol. 20, No. 1, pp. 17-30.

